

De zorg is zeer bezorgd

26/10/2021

Geachte minister-president Jambon,
Geachte minister Beke,
Geachte leden van het Overlegcomité,

De laatste week kennen we opnieuw een sterke toename van het aantal besmettingen met het coronavirus. Een voorspelde vierde golf, maar toch brengt die terug vertwijfeling in de maatschappij en bij de zorgsector.

Zal deze golf opnieuw tot een overbelasting van het zorgsysteem leiden of zullen de corona-infecties, als gevolg van de zeer geslaagde vaccinatiecampagne in Vlaanderen een beheersbaar medisch probleem blijven? De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat we dat niet met zekerheid weten. Gedurende deze hele pandemie heeft de maatschappij en de politiek kennisgemaakt met iets waar wij in de zorg dagelijks mee geconfronteerd worden: onzekerheid.

De medische wetenschap kende al enorme evoluties, wat ons veel meer mogelijkheden geeft om allerlei ziektes te behandelen en goede zorg te voorzien. Maar in al die kennis, in al die kunde, blijft onzekerheid een belangrijk element van de gezondheidszorg. Vanuit onze ervaring in die zorg kunnen we echter wel een analyse maken van de huidige situatie en een aantal aanbevelingen doen, zonder de zekerheid te hebben dat ze ook zullen uitkomen.

De feiten:

- De vierde golf was al lang verwacht en zal zich in de volgende weken ook verderzetten. Hoe snel de stijging zal doorzetten en hoeveel patiënten besmet en uiteindelijk in het hospitaal zullen geraken, daarover kunnen we alleen trendanalyses doen uitgaande van de huidige situatie. Maar de huidige inschattingen waarschuwen opnieuw voor forse druk op onze gehele zorgsysteem door een combinatie van COVID, andere infecties en het op peil houden van alle andere zorg.
- De vaccins werken. Ze beschermen tegen ernstige ziekte (wat niet hetzelfde is als: ze beschermen tegen infectie met het coronavirus). We zijn heel blij dat zoveel mensen zich hebben laten vaccineren en we kunnen diegenen, die zich nog niet hebben laten vaccineren, alleen maar aanmoedigen om dat zo snel mogelijk te doen. Met een vaccinatie bescherm je niet alleen jezelf, maar ook de maatschappij. Niettemin het vaccin is geen wondermiddel. Ook gevaccineerden zullen soms ernstig ziek worden en alsnog in het ziekenhuis belanden. Er zullen zelfs gevaccineerden overlijden. Net daarom blijft het belangrijk voor iedereen om voorzichtig te blijven zolang deze pandemie nog sterk aanwezig is. Heel veel mensen geraken terug besmet en relatief meer mensen komen in het ziekenhuis en op intensieve zorgeenheden terecht. Vaccins zijn als een hele goede paraplu: ze werken prima bij de gemiddelde regenbui, maar als het stormt, kan je toch nog natte voeten krijgen, en bij een orkaan zoek je beter elders

dekking. Het is dus ontzettend belangrijk om het aantal besmettingen onder controle te houden.

- COVID-19 is niet ons enige probleem. Na anderhalf jaar pandemie leek het soms of het coronavirus het enige nu circulerende virus is. Sinds september weten we dat er ook terug andere virussen (verkoudheidsvirussen, RSV, ...) circuleren en in de volgende weken zal ook het influenzavirus (griepvirus) aan zijn jaarlijkse opmars beginnen. Vele mensen zullen besmet geraken met die virussen, zoals we vandaag de dag al zien in de huisartsenpraktijken. Maar ook van deze virussen worden kwetsbare mensen soms ernstig ziek met opnames in het ziekenhuis of de intensieve zorgeenheden tot gevolg. Als deze golven samenkomen, wordt de druk sowieso groot en geraakt de grens van wat haalbaar blijft binnen de zorg veel sneller overschreden.
- Het zorgsysteem heeft echt wel zijn maximale capaciteit en deze werd het afgelopen anderhalf jaar reeds meermaals overschreden. In de ziekenhuizen en de intensieve zorgeenheden is dat fysiek heel tastbaar in het aantal bedden en het aantal personeelsleden. Maar ook de eerste lijn heeft haar maximale capaciteit. Het grootste deel van de patiënten (COVID en niet-COVID) wordt immers in de eerste lijn behandeld en verzorgd. Het zorgsysteem is ook aangepast om jaarlijks opstoten van infectieuze ziekten op te vangen, maar als deze opstoot enkele maanden duurt, in plaats van enkele weken, zal ook in eerste lijn de andere zorg (chronische zorg, psychosociale zorg, ...) uitgesteld moeten worden met alle gevolgen van dien. Een toenemend aantal COVID-gevallen in de maatschappij leidt onvermijdelijk ook tot meer ziekte-uitval bij het zorgpersoneel. Vandaag staat die eerste lijn al onder enorme druk. Ook verschillende woonzorgcentra, instellingen voor gehandicaptenzorg en ziekenhuizen zijn nu al gesatureerd en kampen met personeelsuitval. Het systeem staat nu dus al sterk onder druk en de winter moet nog beginnen.

Wij zijn dus bezorgd over wat ons de volgende weken te wachten staat. Het kan meevallen, maar er is ook een mix mogelijk die het hele systeem terug doet wankelen. Wij zijn des te meer bezorgd, omdat sinds september op politiek niveau beslist werd om alle coronamaatregelen af te bouwen. Geen mondkapjes meer, geen Covid Safe Ticket, geen thuiswerk, ... Daarnaast werden ook de structuren, die ons het voorbije anderhalf jaar hebben geholpen, afgebouwd: verminderd aantal testcentra, afbouw capaciteit contact tracing, ... Al onze verdedigingslinies, broodnodig om de viruscirculatie onder controle te houden, werden één voor één onderuitgehaald. In de hoofden en geesten leek de pandemie volledig voorbij.

Ook het zorgpersoneel verlangt naar 'het rijk der vrijheid', ook wij zouden niet liever hebben dan dat het virus endemisch geworden is. Maar wij zijn niet blind voor wat komen kan en voor wat we rond ons al zien gebeuren. Op dit ogenblik gaan de huisartsen en de ganse eerste lijn ten onder aan het extreme werkvolume. Door het uitblijven van een beschermende derde prik vallen meer en meer zorgverleners uit ten gevolge van COVID-19.

Je kan gokken en hopen dat het allemaal meevalt of je kan voldoende voorzichtigheid inbouwen. En dat is wat wij als zorgverleners vragen! Bouw voorzichtigheid in, zodat we nooit meer op een ochtend

wakker worden met een zorgsysteem (of het nu eerste, tweede of derde lijn is) dat op wankelen staat en dat de noodzakelijke zorg moet uitstellen.

Wij willen geen lockdowns of paniekreactions, maar wel het duurzaam herwaarderen van een aantal basiselementen: het gebruik van een mondmasker binnen, het voldoende ruim beschikbaar houden van testen en contact tracing, het nauwgezet opvolgen van goede ventilatie in openbare binnenruimtes, het ruim inzetten van het Covid Safe Ticket bij risicovolle activiteiten, opnieuw meer thuiswerk, ... Het zijn eenvoudige maatregelen, waarmee we elkaar, de maatschappij en de zorg helpen, en doorheen een winter helpen die zich als lastig aankondigt. Laat ons de systemen die we hebben uitgebouwd om de pandemie te beheersen nu behouden, waarbij we ze aanpassen aan de snel evoluerende realiteit. En waarbij we testcentra, contact tracing, aangepaste teststrategie, thuiszorg, triage, de samenwerking eerste lijn-tweede lijn maximaal kunnen gebruiken.

Ondertekenaars:

AXXON, Kwaliteit in Kinesitherapie (Axxon, KiK) – Dirk Verleyen

Belgische Vereniging der Podologen (BVP) – Mieke Franssen

Beroepsorganisatie voor verpleegkundigen (NVKVV) – Ellen Dewandeler

BeCEP – Pascal Vanelderden

Domus Medica – Roel Van Giel

Ergotherapie Vlaanderen (EV) – Pierre Seeuws

Nationaal Verbond van Katholieke Verpleegkundigen en Vroedvrouwen (NVKVV) – Henk Cuvelier, Ellen Denayer

UZA, GEMS – Erika Vlieghe

Verbond der Vlaamse Tandartsen (VVT) – Stefaan Hanson

Vlaams Apothekersnetwerk (VAN) – Hilde Deneyer, Dirk Vos

Belgische vereniging van Artsensyndicaten (BVAS) – Marc Moens, Jos Vanhoof, Dirk Scheveneels, David Simon

Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen (VBOV) – Marlene Reynders

Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten (VBVD) – Rian van Schaik

Vlaamse Beroepsvereniging voor Zelfstandige Verpleegkundigen (VBZV) – Wim Laporte

Vlaamse Vereniging van Klinisch Psychologen (VVKP) – Koen Lowet

Zorgnet Icuro – Margot Cloet

Christelijke Mutualiteit (CM) - Luc Van Gorp

Socialistische Mutualiteiten - Paul Callewaert

Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen - Xavier Brenez

Liberale Mutualiteit - Bart Dewael

Neutrale Ziekenfondsen - Philippe Mayné

ASGB – Michel Creemers